

Περιμένοντας για τη Μόσχα

Με... Passatempo «Εξω από τα Τείχη»

ΤΟΥ ΣΑΒΒΑ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗ
(spats@enl.auth.gr)

Η ιστορία είναι γνωστή: τρεις αδελφές, ακανθοποιημένες στα όρια του επαρχιακού τους σπιτιού, ονειρεύονται τη στιγμή που θα φύγουν και θα επιστρέψουν «στη Μόσχα, στη Μόσχα». Η Μόσχα είναι ό,τι και ο Γκοντό για τον Βλάντιμιρ και τον Εστραγκον του Μπέκετ: ένα ισχυρό παυσίπονο, ένα άλλοθι για να δικαιολογήσουν την αναμονή και την πλήξη τους, ένας λόγος για να μην τρελαθούν. Η Μόσχα είναι ο ρυθμιστής της ευτυχίας τους. Ο Τσέχοφ δεν είναι ούτε μελοδραματικός ούτε τραγικός. Ενώ πολύ εύκολα θα μπορούσε να επιβραβεύσει τις προσπάθειες των τριών κορπισιών (δίνοντας ένα χάπι εντ στη δοκιμασία τους), στο τέλος τις αφήνει ακάλυπτες. Τους αφαιρεί κάθε ψευδαισθήση. Η αυλαία θα πέσει με τις τρεις αδελφές να περιμένουν και, όσο περιμένουν, θα συνεχίσουν το ίδιο παιχνίδι. Τι άλλο να κάνουν, άλλωστε; Δεν έχουν την πολυτέλεια να τα παρατήσουν. Το παιχνίδι τις ορίζει. Υπάρχουν για να δοκιμάζουν την τύχη τους σε κάθε νέα (ανα)παράσταση της αναμονής τους. Κι αν πιστεύουμε ότι κάθε νέα παράσταση δεν μπορεί να είναι πανομοιότυπη με την προηγούμενη, τότε έχουν κάθε λόγο να παίζουν και να ξαναπαίζουν το προσωπικό τους δράμα. Είναι η μοναδική τους ελπίδα. Γι' αυτό εξύπνα η σκηνοθέτρια (και δημιουργός) της νεοσύστατης ομάδας «Passatempo», Γλυκερία Καλαϊτζή, επέλεξε να κλείσει το έργο με τους ίδιους ακριβώς θεατρικούς όρους όπως το άρχισε (ο γιατρός επιστρέφει και κάθεται δίπλα από το σωρό με τις εφημερίδες του). Μια νέα παρά(σ)ταση της αναμονής αρχίζει. Και μαζί της αρχίζουν πάλι οι ίδιες ιστορίες και τα ίδια όνειρα που κάνουν τη ζωή λιγότερο μάταιη. Ο καθένας θα συνεχίσει να κουβαλά τη δική του αλήθεια. Κι έτσι ο χρόνος θα περνά, χρόνος θεατρικός αλλά και χρόνος ιστορικός (ο δικός μας). Χρόνος: ο απόλυτος κυρίαρχος, τον οποίο η παράσταση επιβάλλει ακουστικά μέσα από το χαρακτηριστικό τικ τακ του ρολογιού του τοίχου. Είναι σαν να υπενθυμίζει σε όλους (μας) ότι η παράσταση (και η παράταση) ζωής τελειώνουν, γι' αυτό όποιος ενδιαφέρεται ας σπεύσει να κάνει κάτι να γεμίσει τα κενά, να βρει το δρόμο για τη Μόσχα (του/της).

Διαβασμένη σκηνοθεσία

Η Γλυκερία Καλαϊτζή έδειξε διαβασμένη και καλά προετοιμασμένη να αντιμετωπίσει το πολυσημιαίο και απατηλό σύμπαν του Τσέχοφ. Κυρίως είχε άποψη (κάτι στο οποίο δε

μας συνθίζουν οι σκηνοθέτες του Τσέχοφ), που υποστήριξε με νεύρο και καθαρό μυαλό. Στάθηκε με προσοχή στα δραματικά στοιχεία, δεν αγνόησε όμως και τα κωμικά. Υπογράμμισε το ρεαλισμό του διαλόγου, δεν άφησε όμως εκτός σκηνής την εντυπωσιακή θεατρικότητα της δράσης. Σωστά χειρίστηκε την αναμονή των τριών αδελφών με ανάμικτες σκηνοθετικές πινελιές. Μ' άρεσε ο τρόπος που τονίστηκαν η ανασφάλεια και τα συναισθήματά τους. Μ' άρεσε η φλεγματώδη αντίδραση της Ιρίνα, τη στιγμή της ανακοίνωσης του θανάτου του αρραβωνιαστικού της. Αποδοχή όσων φέρνει ο χρόνος, μέχρι την επόμενη παράσταση. Σωστά υπογραμμίστηκε όλη αυτή η ειρωνεία και η τραγική

χορδή της ζωής, περισσότερο στο δεύτερο μέρος, όπου υπήρχαν μικρότερα γκρουπαρίσματα κι έτσι ήταν πιο έντονη η εστίαση στον ψυχισμό και τις διαθέσεις. Στο πρώτο μέρος υπήρχε μια, κατά τόπους, διάχυση ενέργειας και δυναμικής, που συσκότιζε τις ουσίες του έργου. Αισθάνομαι πως ήθελε κάποια πύκνωση, κυρίως στο μπες βγες των δεύτερων ρόλων. Και ένα τελευταίο: δεν κατάλαβα τι θέση είχαν ατάκες του στιλ «good morning, Vietnam» ή μουσικά ακούσματα που παρέπεμπαν στη ροκ δεκαετία των 60s. Μου φάνηκαν αχρείαστα. Η παράσταση δεν είχε ανάγκη από κάποιο χωροχρονικό στίγμα, ήταν αρκούντως ικανοποιητική μέσα στην απροσδιοριστία της.

Οι ερμηνείες

Αν και ανισούψεις υποκριτικά (και επαγγελματικά), η εμπυχωτική σκηνοθεσία της Καλαϊτζή κατάφερε να τους κάνει να λειτουργήσουν ως σύνολο (δέκα, παρακαλώ!), με καλούς ρυθμούς και στέρεα πατήματα. Στις σκόρπιες παρατηρήσεις που έχω να κάνω, στέκομαι στην ερμηνεία του Βερσίνιν. Σίγουρα φάνηκε ο μόχθος του Γιάννη Μόχλα. Θα μπορούσε, όμως, να ελέγξει περισσότερο τις προσωπικές του ευκολίες (φωνητικές και κινησιολογικές). Αλλοίωσαν τον τύπο. Καλύτερή του στιγμή εκείνη του αποχαιρετισμού. Αναφορικά με το ρόλο του γιατρού, ο Γιώργος Φράγκογλου ήταν φιλότιμος, δεν έβγαλε ωστόσο την πολυπλοκότητα που κρύβει ο χαρακτήρας και, κυρίως, την τρυφερότητα που τρέφει για τις τρεις αδελφές. Εκείνο που είδαμε ήταν πιο πολύ ένα εξωτερικό γκέστο, που ενίοτε ψεύτιζε την πρόθεση. Η Ειρήνη Τσάβα μας έδωσε ικανοποιητικά τη μία πλευρά της Νατάσας, αυτήν της διεκδικητικής και ανταγωνιστικής «σκύλας». Ο ρόλος, όμως, δε νομίζω πως θέλει τόσο καθαρά μονόπλευρη τοποθέτηση. Είναι και η Νατάσα που ξέρει να επιβιώνει (και γίνεται πιο συμπαθής) σε μια κοινωνία πατριαρχικών δομών. Οσο για τις τρεις αδελφές (Αργυρώ Ανασιάδου, Ελένη Βλαχοπούλου και Κωνσταντίνα Λάλλου), αν και είχαν να διαχειριστούν πολύ σύνθετους ρόλους, κατάφεραν να ισορροπήσουν, η καθεμιά στο μέτρο του δυνατού, αντινομίες χαρακτήρα, αναμιγνύοντας χιούμορ, απωθημένα, ειρωνεία και απελπισία. Θα μου άρεσε, πάντως, να έβλεπα κάτι παραπάνω από την εσωτερική τους παρακμή. Οι υπόλοιποι (Παπαδόπουλος, Μυρωνίδης, Δημητριάδης, Συριόπουλος) έπαιξαν με τον ενθουσιασμό και το δόσιμο που ζητούσε το γενικότερο κλίμα.

Με πρακτικές και συμβολικές διαστάσεις το θεατρικότατο σκηνικό της Κιρκινέ. Κοστούμια (Καραδελόγλου) και μουσική (Βόμβολος): στα συν των θετικών εντυπώσεων. Οπως και το ωραίο πρόγραμμα (των Ευτυχιάδου και Χαρίτου).

Συμπέρασμα: μια παράσταση με κάποιες σκόρπιες (υποκριτικές) αδυναμίες, αλλά με πολύ δουλεμένη και φρέσκια σκηνοθετική άποψη. Θα κερδίσετε, εάν τη δείτε.